

Mänskliga rättigheter i praktiken: Rättighetsbaserat arbetssätt på Finsam Göteborg

Nr 1. 2 december 2022

Finsam Göteborg är ett Samordningsförbund som tydligt profilerat sitt arbetssätt som rättighetsbaserat, men vad innebär det egentligen? Inför den internationella dagen för mänskliga rättigheter den 10 december släpper vi nu första delen av en serie artiklar om hur Finsam Göteborg, i samarbete med Emerga, arbetar för att omsätta mänskliga rättigheter till praktisk handling.

Samordningsförbundens uppdrag

Samordningsförbund är en verksamhet som gemensamt finansieras av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommunen och regionen. Genom samordningsförbund kan dessa myndigheter gemensamt samordna insatser för personer som har en kombination av medicinska, psykiska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade behov. Syftet är att motverka rundgång mellan myndigheter och erbjuda ett samlat arbetsrehabiliterande stöd som anpassas utifrån lokala behov. Verksamheten är inte obligatorisk men finns i majoriteten av Sveriges kommuner.

Finsam Göteborg är Göteborgs samordningsförbund och finansieras av Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Förbundet är det största i Sverige och har sedan 2021 en helt ny stadenövergripande organisering som tagit fasta på rättighetsbaserat arbetssätt från start.

Rättighetsbärare och ansvarsbärare

Rätten till arbete, utbildning och hälsa är utgångspunkten för insatserna som finansieras och projekten som drivs inom ramen för Finsam Göteborg. Uppdraget är att säkerställa att målgruppen, som är rättighetsbärare, får sina rättigheter tillgodosedda. I detta avseende är samordningsförbundet ansvarsbärare som ska skapa förutsättningar för målgruppens förmåga att förändra sin situation, istället för att göra den till en grupp som är föremål för åtgärder.

Att aktivt välja att medverka i insatserna istället för att bli tvingad ses som det första, och viktigaste, steget mot en hållbar förändring och återgång till självförsörjning. Medverkan i insatserna ska därför byggas på frivillighet och deltagarens egen vilja och motivation att förändra sin situation.

Rättighetsprinciperna som vägledning

För att underlätta tillämpningen av ett rättighetsbaserat arbetssätt har FN:s utvecklingsorgan utvecklat ett antal vägledande principer som ska guida och stödja verksamheter att arbeta med mänskliga rättigheter i praktiken. Dessa principer är:

- *Icke diskriminering*
- *Jämlikhet och jämställdhet*
- *Delaktighet och inkludering*
- *Transparens och ansvar*
- *Egenmakt*

Rättighetsprinciperna är integrerade i alla delar av Finsam Göteborgs arbete och ska genomsyra alla nivåer inom verksamheten, från styrning och ledning till det operativa arbetet och mötet med deltagare. Arbetet är långsiktigt och saknar slut. Genom ett gemensamt utforskande arbetar alla medarbetare för att uppmärksamma oupptäckta brister och skapa nya, rättighetsbaserade, lösningar för, och tillsammans med, målgruppen.

Nyckelpersoner och kollektivt ansvar

Hur säkerställer Finsam Göteborg att det stöd som erbjuds inom respektive insats och projekt matchar och tillgodoser målgruppens behov och rättigheter? Och hur skapas delaktighet på riktigt och inkludering från start? Detta är frågor som förbundet regelbundet väljer att återkomma till.

Hos förbundet finns en grupp nyckelpersoner som ansvarar för att fånga upp det dagliga arbetet med mänskliga rättigheter och att hålla frågorna aktuella och närvarande. Det finns ingen given mall för arbetet, men det finns många verktyg och metodstöd som kan inspirera och ge stöd på vägen. Det handlar i grunden om ett gemensamt förhållningssätt och att våga sätta mänskliga rättigheter på agendan. Rättighetsperspektivet är en given grund i alla möten tillsammans med deltagare, kollegor och samarbetsparter.

Omsättningen av rättigheter i det dagliga arbetet har bidragit till nya rutiner

Mänskliga rättigheter är uppsatta mål, och vägen för att nå målen sker genom det dagliga arbetet med att analysera och beskriva hur insatserna och projekten löpande arbetar för att inte diskriminera, minska skillnader i ojämlikhet, verka för inkludering och skapa delaktighet på riktigt. Framgångsfaktorn är att medarbetare själva analyserar över mänskliga rättigheter och hur dessa omsätts i det dagliga arbetet. Detta arbets- och förhållningssätt har i sin tur mynnat ut i nya rutiner och metoder som kommer att presenteras närmare i kommande artiklar inom ämnet mänskliga rättigheter i praktiken. Håll utkik efter nästa artikel som släpps i mars 2022.

Om Emerga

Emerga stödjer organisationer att arbeta med mänskliga rättigheter. Sedan 2006 har Emerga varit en plattform för att sätta ljus på rättighetsbaserat arbete i praktiken hos kommuner, myndigheter och regioner. Vår vision är ett samhälle där mänskliga rättigheter tas på allvar. Där alla människor får samma förutsättningar. Där ingen lämnas utanför. Vi visar vägen.

